

מזרח ירושלים – מבט כללי

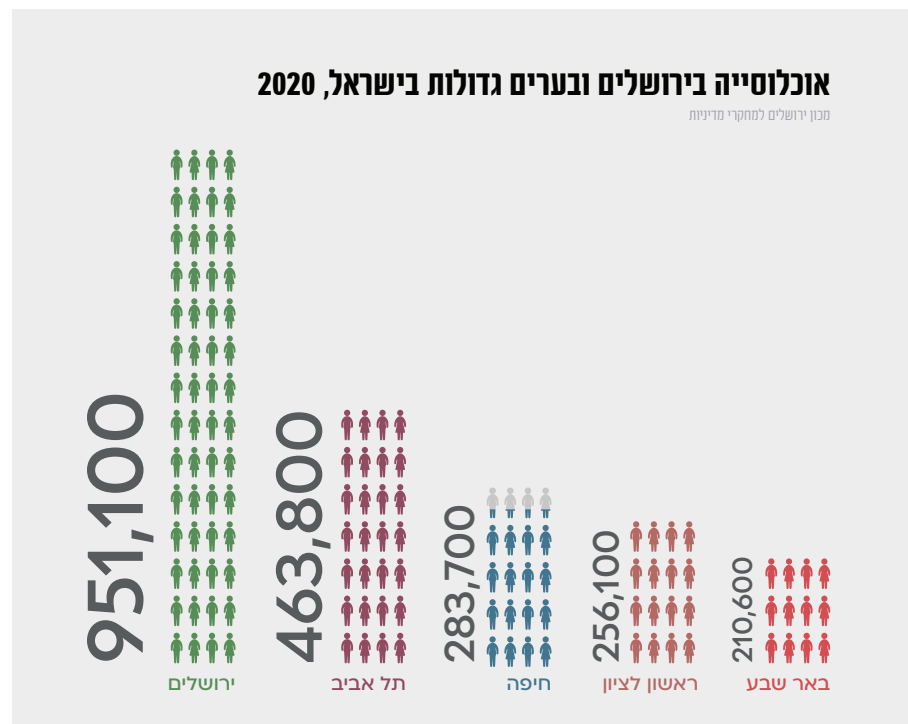
רקע

מסמך זה כולל נתונים מקבץ של נתונים סטטיסטיים על העיר ירושלים בכלל ועל האוכלוסייה הערבית בעיר בפרט. הנתונים מספקים תמונת מצב כללית על המתרחש בירושלים במגוון תחומים ועל מגמות השינוי לאורך זמן. הנתונים המלאים מופיעים בפרסום השנתי של המכון "על נתוניך ירושלים".

נתונים

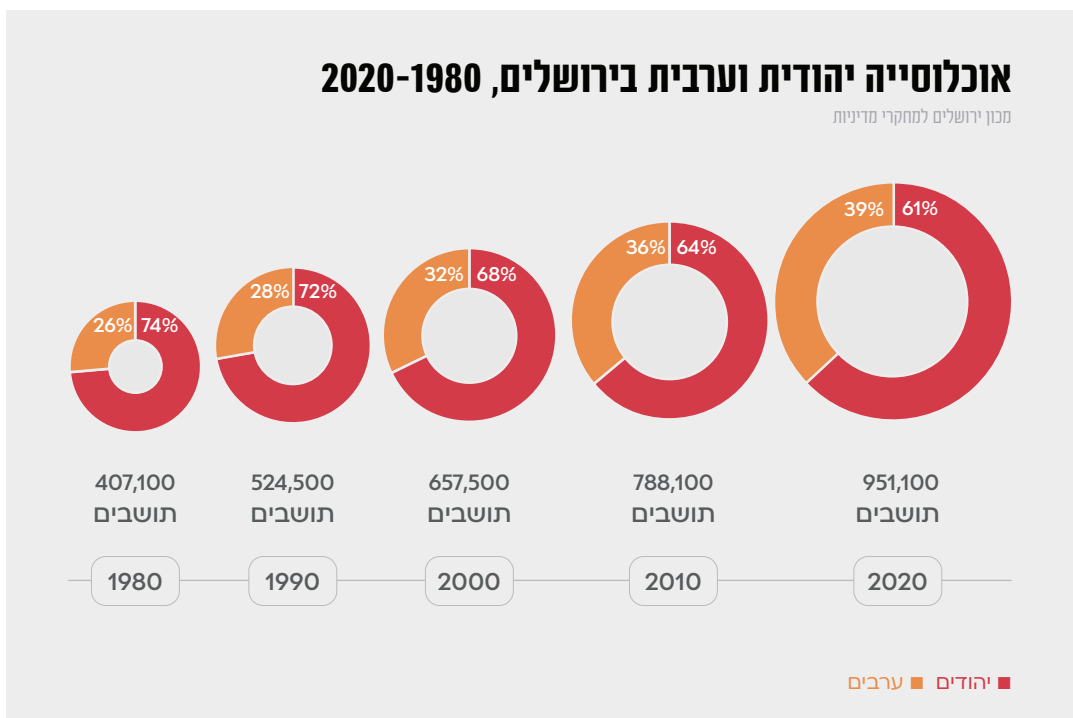
1. גודל האוכלוסייה

ירושלים היא העיר הגדולה באוכלוסייתה מבין ערי ישראל. בסוף שנת 2020 מנתה אוכלוסיית ירושלים 951,100 תושבים, שהיוו 10% מאוכלוסיית ישראל.

בירושלים גרה האוכלוסייה היהודית הגדולה ביותר בישראל – 584,400 תושבים, והאוכלוסייה הערבית הגדולה ביותר בישראל – 366,800 תושבים.

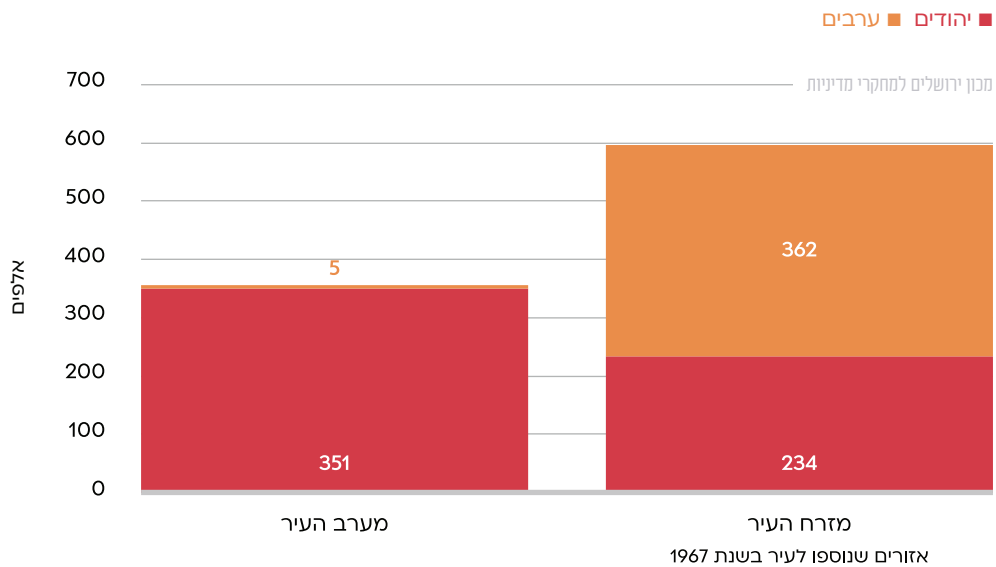
במהלך השנים חלה ירידה בחלקה של האוכלוסייה היהודית מתוך כלל אוכלוסיית ירושלים, ובמקביל חלה עלייה בחלקה של האוכלוסייה הערבית. בשנת 2020 האוכלוסייה הערבית בירושלים היוותה 39% מאוכלוסיית העיר.

2. פריסה גאוגרפית

בסוף שנת 2020, 63% מתושבי ירושלים התגוררו במזרח העיר ו-37% התגוררו במערב העיר. במזרח העיר גרו הן יהודים (39%) והן ערבים (61%), בעוד שבמערב העיר 99% מהתושבים היו יהודים.

אוכלוסייה בירושלים, לפי פריסה גאוגרפית וקבוצת אוכלוסייה, 2020

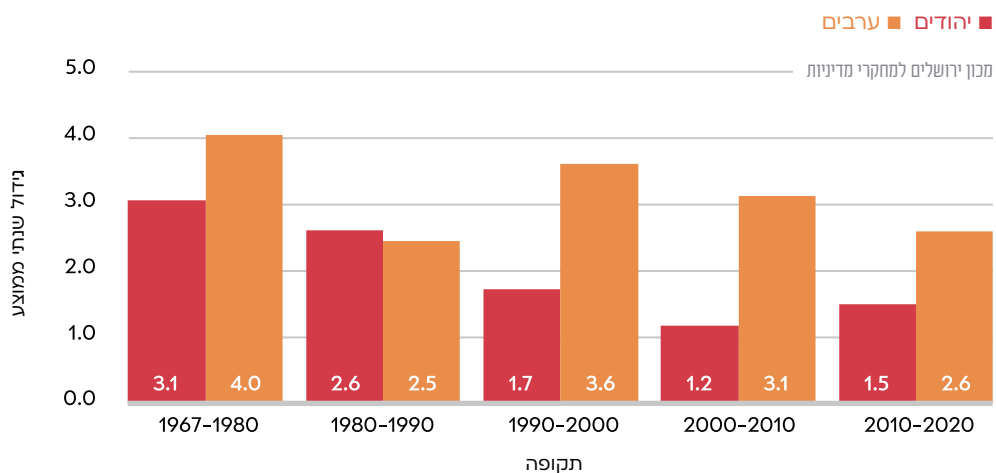

3. גידול האוכלוסייה

במהלך שנת 2020 האוכלוסייה הערבית בירושלים גדלה ב-8,000 נפשות. בשנה זו, שיעור הגידול של האוכלוסייה הערבית בירושלים (2.2%) היה גבוה משיעור הגידול של האוכלוסייה היהודית בירושלים (1.2%) ושל האוכלוסייה הערבית בישראל (2.0%).

בשנים 2010-2020 הגידול השנתי הממוצע של האוכלוסייה הערבית בירושלים עמד על 2.6%, לעומת 1.5% בקרב האוכלוסייה היהודית בעיר.

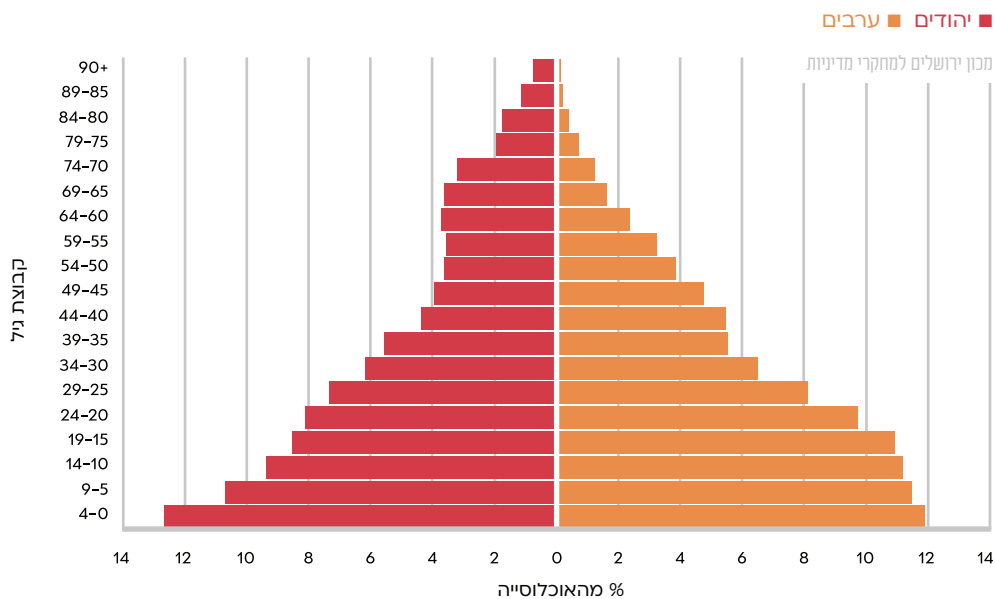
גידול אוכלוסייה שנתי ממוצע בירושלים, לפי תקופה וקבוצת אוכלוסייה, 2020-1967

4. גיל האוכלוסייה

האוכלוסייה הערבית בירושלים צעירה יותר מהאוכלוסייה היהודית בעיר ומהאוכלוסייה הערבית בישראל. בשנת 2020 הגיל החציוני של האוכלוסייה הערבית בירושלים עמד על 22.3, לעומת 25.4 בקרב האוכלוסייה היהודית בעיר ו־23.9 בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל. בין השנים 2010-2020 נרשמה עלייה בגיל החציוני בקרב האוכלוסייה הערבית בירושלים, ואילו בקרב האוכלוסייה היהודית בעיר נרשמה ירידה מתונה בגיל החציוני.

מבנה גילים של אוכלוסיית ירושלים, לפי קבוצת אוכלוסייה, 2020

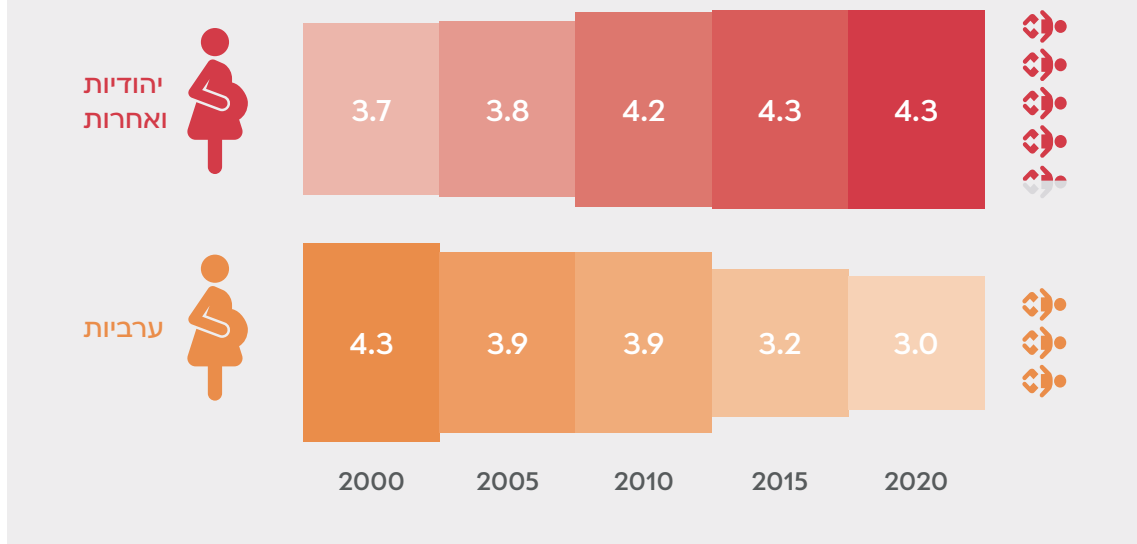

5. שיעור הפרייון

מאז תחילת שנות ה־2000 מסתמנת ירידה חדה בשיעור הפרייון של נשים ערביות בירושלים ועלייה בשיעור הפרייון של נשים יהודיות בעיר. בשנת 2020 שיעור הפרייון של הנשים הערביות בירושלים עמד על 3.0, לעומת 4.3 בקרב הנשים היהודיות.

שיעור פרויון של נשים בירושלים, לפי קבוצת אוכלוסייה, 2000-2020

מכון ירושלים למחקרי מדיניות

6. השתתפות בכוח העבודה

בשנת 2021 שיעור ההשתתפות בכוח העבודה² בקרב האוכלוסייה הערבית בירושלים עמד על 47%, לעומת 76% בקרב האוכלוסייה היהודית בעיר.

שיעור העבודה בקרב הגברים היהודים (71%) היה דומה לשיעור בקרב הגברים הערבים (69%). בעוד ששיעור ההשתתפות של הנשים היהודיות (82%) היה גבוה באופן ניכר מזה של הנשים הערביות (26%).

בשנים 2015-2021 חלה ירידה בשיעור ההשתתפות בכוח העבודה בקרב הגברים הערבים בירושלים, מ-82% ל-69%. עיקר הירידה נרשמה בשנים 2020-2021, במקביל למשבר הקורונה. מגמה דומה נמצאה בקרב כלל הגברים הערבים בישראל.

בקרב הנשים הערביות בירושלים, נרשמה עלייה בשיעור ההשתתפות בכוח העבודה בין השנים 2015-2017 (מ-27% ל-23%) ובעלייה מחודשת בין השנים 2020-2021 (מ-25% ל-26%), במקביל למשבר הקורונה. לשם השוואה, בקרב כלל הנשים הערביות בישראל נרשמה בשנים 2015-2021 עלייה בשיעור ההשתתפות בכוח העבודה, מ-35% ל-40%.

² במסמך זה, שיעור ההשתתפות בכוח העבודה מתייחס לאוכלוסייה בגילי העבודה העיקריים – 25-64.

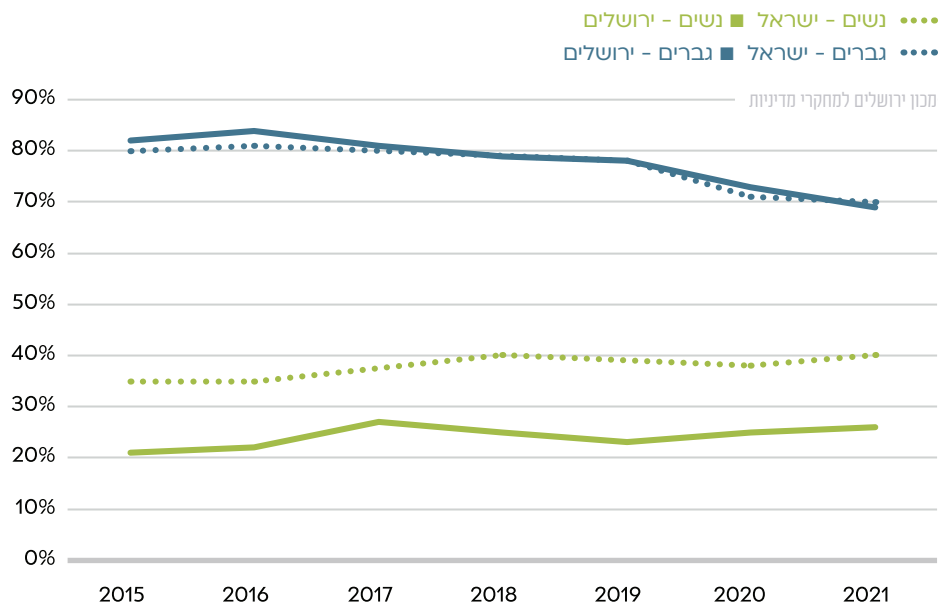
שיעור השתתפות בכוח העבודה* בירושלים, לפי קבוצת אוכלוסייה ומגדר, 2021

מכון ירושלים למחקרי מדיניות

* בקרב בני 25-64

שיעור השתתפות בכוח העבודה בקרב ערבים בני 25-64, בישראל ובירושלים, לפי מגדר, 2015-2021

7. השתתפות בכוח העבודה לפי רמת השכלה

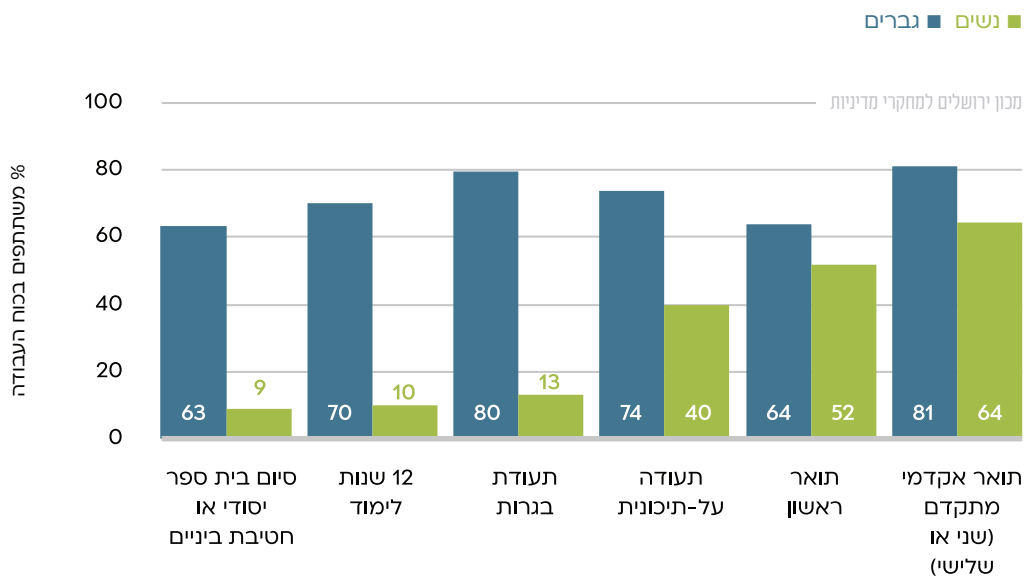
בקרב כלל תושבי ירושלים ישנו קשר חיובי בין רמת ההשכלה לבין ההשתתפות בכוח העבודה: ככל שרמת ההשכלה גבוהה יותר כך שיעור ההשתתפות בכוח העבודה גבוה יותר.

בקרב היהודים, גברים ונשים, נמצא קשר חיובי בין רמת ההשכלה להשתתפות בכוח העבודה, וכך גם בקרב נשים ערביות. אולם בקרב הגברים הערבים בירושלים לא נמצא דפוס ברור.

בשנת 2021 שיעור ההשתתפות של גברים ערבים בעלי תארים אקדמיים מתקדמים (81%) היה דומה לזה של בעלי תעודת בגרות (80%), ואילו בקרב בעלי תעודה על-תיכונית או תואר ראשון השיעור היה נמוך יותר (74% ו-64%, בהתאמה).

בשנה זו, שיעור ההשתתפות בקרב נשים ערביות בירושלים היה גבוה משמעותית בקרב בעלות תארים מתקדמים (64%) ובוגרות תואר ראשון (52%), לעומת בעלות תעודת בגרות (13%) או מסיימות 12 שנות לימוד (10%).

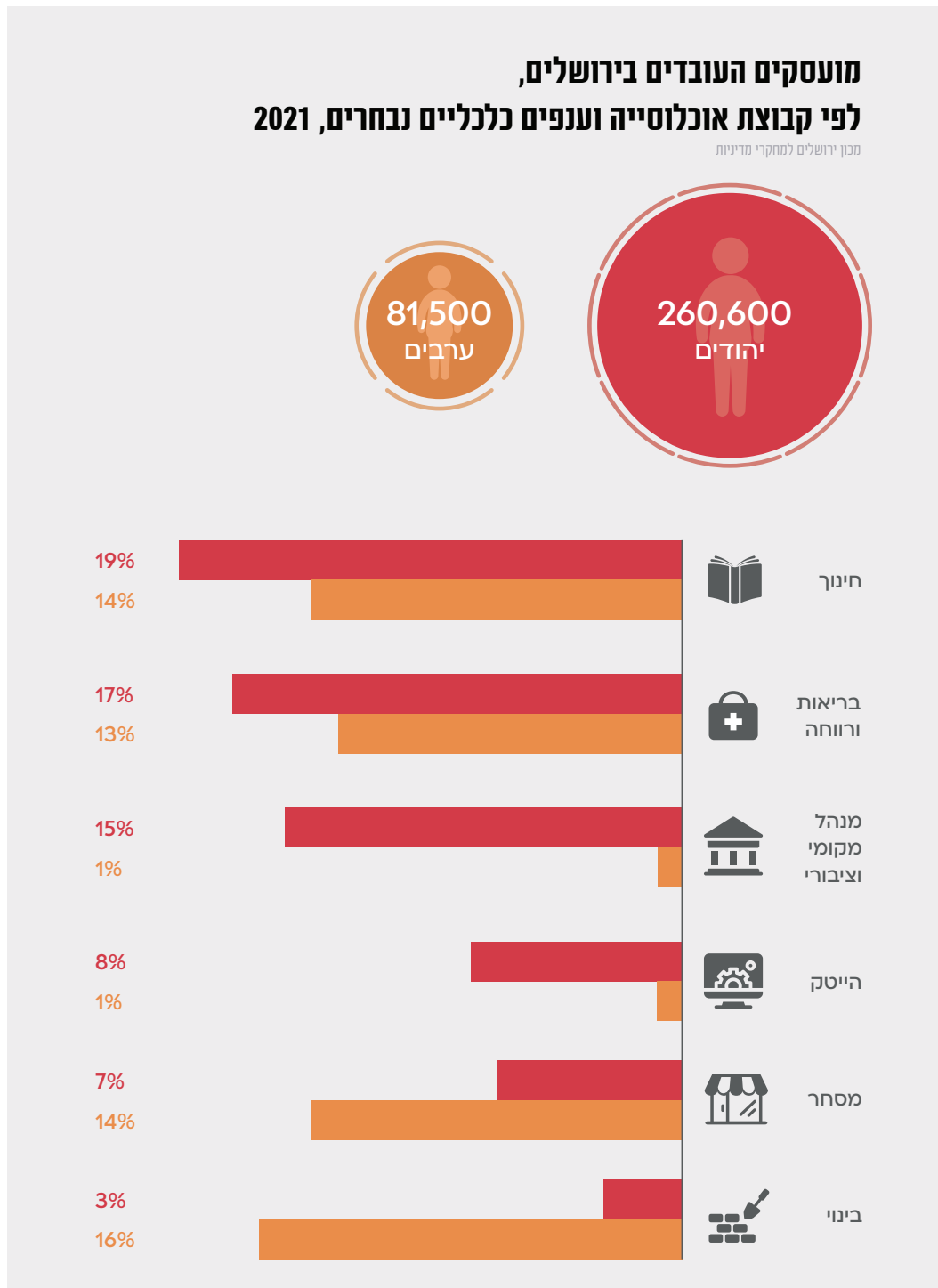
שיעור ההשתתפות בכוח העבודה בקרב ערבים בני 25-64 בירושלים, לפי התעודה הגבוהה ביותר שקיבלו ומגדר, 2021

8. מועסקים לפי ענף כלכלי

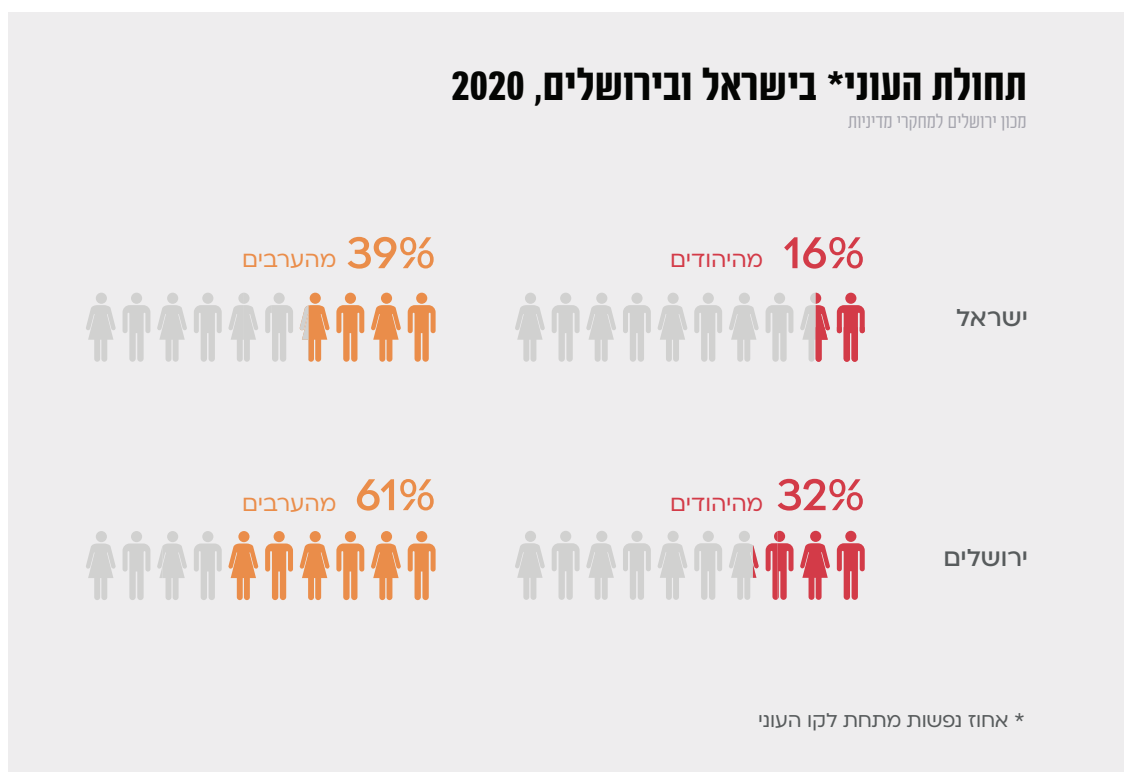
בשנת 2021 היו מועסקים בירושלים 81,500 עובדים מהאוכלוסייה הערבית ו-260,600 עובדים מהאוכלוסייה היהודית.

הגברים הערבים בירושלים היו מועסקים בשיעורים גבוהים בענפי הבינוי (21%), המסחר (17%) ובשירותי תחבורה ואחסנה (13%). הנשים הערביות בירושלים היו מועסקות בשיעורים גבוהים בענפי החינוך (41%) ובשירותי בריאות ורווחה (28%).

9. תחולת העוני

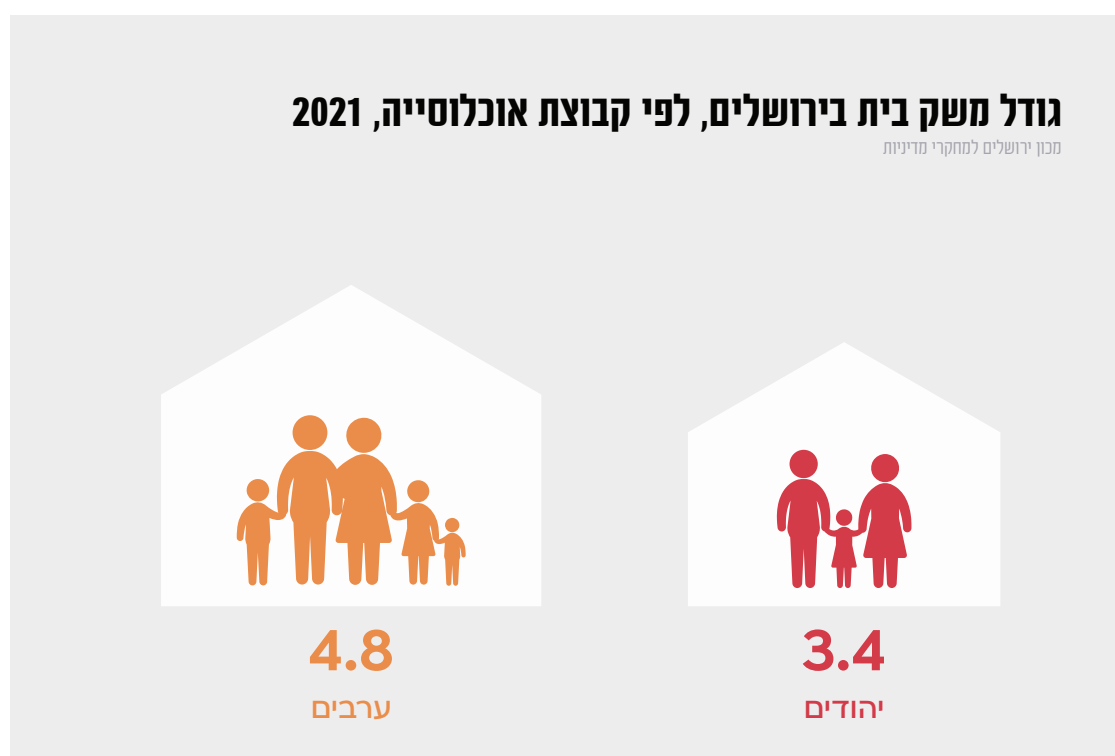
תחולת העוני בקרב האוכלוסייה הערבית בירושלים (61%) גבוהה באופן ניכר בהשוואה לאוכלוסייה היהודית בירושלים (32%) ובהשוואה לאוכלוסייה הערבית בישראל (39%).

10. גודל משק בית

בשנת 2021 היו בירושלים 245,200 משקי בית: 169,900 משקי בית יהודיים (69%) ו-75,300 משקי בית ערביים (31%). בקרב משקי הבית הערביים בירושלים, 29% היו משקי בית קטנים (1-3 נפשות) ו-39% היו משקי בית גדולים (6 נפשות ומעלה).

בשנה זו, גודל משק בית ממוצע בקרב האוכלוסייה הערבית בירושלים עמד על 4.8 נפשות, והוא היה גדול בהשוואה לאוכלוסייה היהודית בירושלים (3.4) ולאוכלוסייה הערבית בישראל (4.3).

11. חינוך

בשנת הלימודים תשפ"א (2020/21) למדו בחינוך הערבי בירושלים 118,000 תלמידים: 100,600 למדו בחינוך הציבורי (86%) ו-17,400 למדו בחינוך הפרטי (14%). תלמידי החינוך הערבי היוו 40% מכלל התלמידים במערכת החינוך בירושלים.

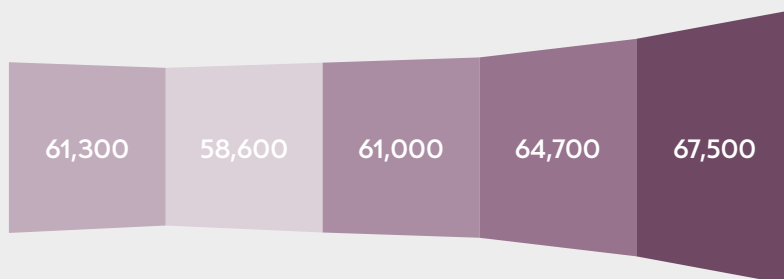
בחומש האחרון (תשע"ז-תשפ"א) גדל מספר התלמידים בחינוך הערבי הציבורי ב-11% (מ-90,400 ל-100,600). החל משנות ה-2000 חלה עלייה ניכרת במספר התלמידים בחינוך הערבי הציבורי, הרשמי והמוכש"ר. עלייה זו נובעת הן מהגידול הדמוגרפי והן מהפיכתם של בתי ספר פרטיים רבים לבתי ספר ציבוריים, מרביתם במעמד של בתי ספר מוכרים שאינם רשמיים (מוכש"ר).

תלמידים במערכת החינוך בירושלים, לפי מגזר

מכון ירושלים למחקרי מדיניות

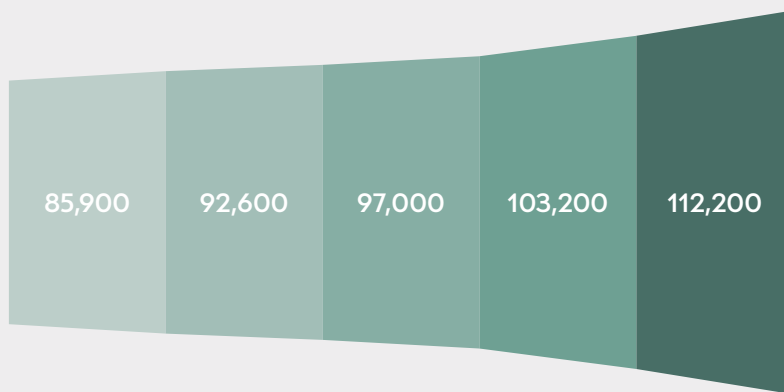

 חינוך ממלכתי
 וממלכתי-דתי

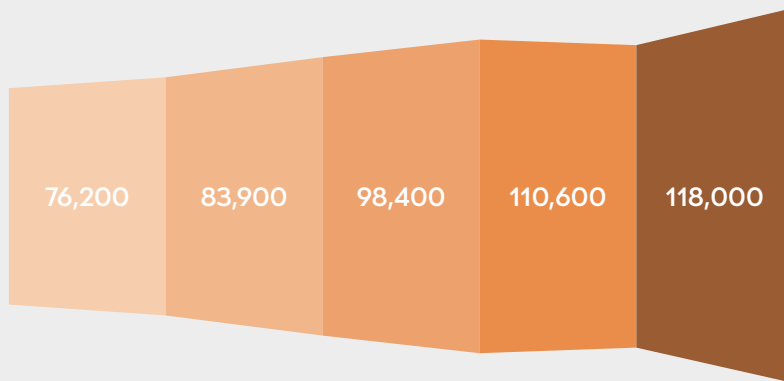

 חינוך חרדי

 חינוך ערבי

סה"כ
תלמידים

223,500

235,100

256,500

278,600

297,700

תשס"ז
2006/07

תש"ע
2009/10

תשע"ג
2012/13

תשע"ו
2015/16

תשפ"א
2020/21

12. השכלה גבוהה

בשנת תשפ"א (2020/21) 88% מהסטודנטים באוניברסיטה העברית ובמכללות האקדמיות בירושלים היו יהודים ו-12% ערבים. חלקם של הסטודנטים הערבים באוניברסיטה הערבית (13%) היה גבוה מעט בהשוואה למכללות האקדמיות (11%).

שלוש המכללות האקדמיות בירושלים שבהן נרשם אחוז הסטודנטים הערבים הגבוה ביותר היו: המכללה האקדמית להנדסה עזריאלי (22%), המכללה האקדמית הדסה ירושלים (20%) והאקדמיה למוזיקה ולמחול בירושלים (12%).

סטודנטים באוניברסיטאות בישראל, לפי קבוצת אוכלוסייה, תשפ"א (2020/21)

